FIȘĂ SINTETICĂ • Consultare tematică
Artă contemporană, spații și curatori

Metodologia propusă pentru actualizarea Strategiei Culturale a Municipiului București include o serie de consultări cu operatori și profesioniști din ecosistemul cultural și din domenii conexe. La fiecare consultare au fost invitați aproximativ 30 de reprezentanți relevanți pentru tema sau sectorul vizat. Fișele care au rezultat din consultări sunt publicate după integrarea contribuțiilor suplimentare primite de la toți cei invitați.

Consultarea a avut loc la data de 16 octombrie 2026, la Hanul Gabroveni, ARCUB-AEUB și discuția a fost co-moderată de Elvira Lupșa (Insula 42, Coordonator executiv Strategia Culturală) și Daria Ghiu (Istoric și Critic de artă, doctor în istoria artei, jurnalist cultural).

Consultarea a urmărit identificarea priorităților legate de dezvoltarea infrastructurii dedicate artelor vizuale în capitală, de susținerea producției și a spațiilor de expune, precum și de consolidarea rolului galeriilor în ecosistemul cultural al orașului București.

Au participat la consultare:

1. Demetra Arapu (MoBU)
2. Liliana Basarab (Malmaison)
3. Ana Maria Boghean (Comisia de Cultură CGMB)
4. Matei Câlția (Posibilă)
5. Avi Cicirean (artwill, *Romanian Art Week*)
6. Ioana Ciocan (Art Safari New Museum)
7. Mihaela Cîrjan (Curator independent)
8. Suzana Dan (Rezidența9)
9. Monica Dănilă (Curator independent, Manybody collective)
10. Raluca Ilaria Demetrescu (Curator independent, Alert Studio)
11. Andreea Diaconescu (Kulterra Gallery)
12. Ștefania Dobrescu (Mobius Gallery)
13. Marian Ivan (Ivan Gallery)
14. Horațiu Lipot (Curator independent)
15. Petru Lucaci (UAP - Uniunea Artiștilor Plastici din România)
16. Mircea Modreanu (ETAJ artists-run space)

17. Ciprian Paleologu (LABORNA)
18. Ioana Pîrvu (The Institute)
19. Anca Poterașu (Poterașu Gallery)
20. Alex Radu (Spațiul de Artă Contemporană /SAC)
21. Dragoş Radu (Comisia de Cultură CGMB)
22. Lea Rasovszky (Malmaison)
23. Andreea Sandu (Galateca)
24. Ilina Schileru (Curator independent, MNȚRplusC)
25. Andreea Stănculeanu (Galeria Sector 1)
26. Alina Șerban (Curator independent, IP - Institute of the Present)
27. Lina Țărmure (ARSMONITOR Gallery)
28. Roxana Tolici (Mobius Gallery)
29. Raluca Vartic (Galeria Catinca Tăbăcaru)
30. Suzana Vasilescu (Suprainfinit)
31. Raluca Voinea (tranzit)
32. Costin Zamfir (Direcția Cultură PMB)
33. Mihai Zgondoiu (Atelier 030202)

Au fost invitați la consultare: 2/3 Gallery, Annart, Atelier 35, Atelierele Scânteia, CdRF - Centrul de Resurse în Fotografie, Elite Art Gallery, GAEP, H'Art, IOMO, Jecza Gallery, LeiLei Gallery, MARe - Muzeul de Artă Recentă, MoBU, Nicodim Gallery, Salonul de Proiecte, Sandwich, Scânteia+, SwitchLab, SOLO Gallery

CONCLUZII

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Infrastructura culturală și accesul la spații
2. Finanțarea și sustenabilitatea activităților artistice
3. Relația dintre sectorul cultural și administrația publică
4. Identitatea culturală și infrastructura instituțională
5. Dezvoltarea publicurilor, educația și accesibilitatea
6. Promovarea și internaționalizarea artelor vizuale
7. Continuitatea politicilor culturale și implementarea strategiei

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Insuficiența spațiilor accesibile financiar
2. Instabilitatea finanțării
3. Inadecvarea mecanismelor de finanțare
4. Fragmentarea sectorului și a promovării
5. Colaborarea insuficient structurată cu administrația
6. Înțelegerea limitată a specificului sectorului
7. Accesul limitat al publicului la artele vizuale

8. Concentrarea activităților în zona centrală
9. Lipsa continuității politicilor culturale
10. Sprijinul insuficient pentru cercetare și producție artistică

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Dezvoltarea unui program municipal pentru spații culturale
2. Diversificarea și predictibilizarea finanțării
3. Consolidarea infrastructurii pentru arta contemporană
4. Instituționalizarea dialogului și a co-guvernanței
5. Dezvoltarea publicurilor și extinderea accesului
6. Coordonarea promovării și susținerea internaționalizării

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Asigurarea accesului stabil la spații pentru activități artistice
2. Dezvoltarea unor mecanisme de finanțare diversificate și predictibile
3. Recunoașterea valorii publice a producției artistice independente
4. Evaluarea oportunității unei infrastructuri municipale dedicate artei contemporane
5. Consolidarea cooperării dintre administrație și sectorul cultural
6. Integrarea educației și medierii culturale în politicile pentru arte vizuale
7. Dezvoltarea unei strategii integrate de promovare a artelor vizuale
8. Susținerea internaționalizării sectorului
9. Analizarea mecanismelor de stimulare a investițiilor private
10. Definirea responsabilităților, bugetelor și indicatorilor de implementare
11. Implicarea expertizei de specialitate în elaborarea și evaluarea politicilor
12. Asigurarea continuității și etapizarea intervențiilor

CONCLUZII

Sectorul artelor vizuale din București se caracterizează prin diversitate și inițiativă, reunind artiști independenți, galerii comerciale, spații administrate de artiști și organizații culturale. Dezvoltarea acestuia este însă afectată de accesul limitat la spații adecvate și accesibile financiar, instabilitatea finanțării și lipsa unor mecanisme constante de colaborare cu administrația publică.

Participanții au evidențiat nevoia de a trece de la intervenții punctuale la un cadru de sprijin pe termen lung, care să recunoască valoarea culturală și socială a artelor vizuale, dincolo de criteriile comerciale. Printre priorități se numără valorificarea patrimoniului imobiliar disponibil, dezvoltarea finanțărilor multianuale, consolidarea infrastructurii dedicate artei contemporane, formarea publicurilor și susținerea promovării internaționale.

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Infrastructura culturală și accesul la spații

Lipsa spațiilor de lucru și de expunere accesibile financiar reprezintă una dintre principalele dificultăți ale sectorului. A fost evidențiat potențialul clădirilor aflate în proprietatea municipalității, inclusiv al spațiilor neutilizate, pentru dezvoltarea unor ateliere, galerii și centre dedicate artei contemporane. Valorificarea acestora presupune inventarierea, alocarea transparentă și asigurarea unor condiții de utilizare suficient de stabile pentru a justifica investițiile beneficiarilor.

2. Finanțarea și sustenabilitatea activităților artistice

Finanțarea insuficientă și imprevizibilă limitează capacitatea artiștilor și organizațiilor de a planifica proiecte pe termen lung. Mecanismele existente nu răspund întotdeauna nevoilor diferitelor categorii de beneficiari, de la artiști individuali la galerii și spații independente. Au fost propuse finanțări multianuale, burse, linii dedicate și proceduri simplificate, însoțite de bugete recurente.

3. Relația dintre sectorul cultural și administrația publică

Dialogul dintre artiști, organizații și autorități este insuficient structurat, iar procedurile administrative nu reflectă întotdeauna particularitățile activităților artistice. Consolidarea colaborării presupune consultări periodice, mecanisme de co-guvernanță și o mai bună coordonare între administrația municipală și cea de sector. De asemenea, a fost subliniată importanța expertizei de specialitate în elaborarea și evaluarea politicilor culturale.

4. Identitatea culturală și infrastructura instituțională

Scena artelor vizuale este diversă, dar fragmentată, iar Bucureștiul nu dispune de o infrastructură municipală suficient de consolidată pentru susținerea și prezentarea constantă a artei contemporane. Au fost discutate posibilitatea dezvoltării unui spațiu municipal dedicat artei contemporane și oportunitatea unui fond pentru achiziții de artă, alături de susținerea cercetării, documentării, publicării și colaborării cu muzeele existente.

5. Dezvoltarea publicurilor, educația și accesibilitatea

Participarea publicului la activitățile de artă contemporană este afectată de informarea fragmentată și de lipsa unor programe constante de mediere culturală. Parteneriatele cu școlile și universitățile, vizitele organizate pentru elevi și studenți și programele

educaționale pot contribui la formarea publicurilor. Totodată, este necesară extinderea activităților dincolo de centrul orașului și îmbunătățirea accesului fizic și informațional.

6. Promovarea și internaționalizarea artelor vizuale

Promovarea sectorului necesită o abordare coordonată, care să faciliteze accesul publicului la evenimente și să consolideze vizibilitatea Bucureștiului ca destinație culturală. Au fost evidențiate oportunitățile oferite de circuitele de galerii, instrumentele publice de informare, participarea la evenimente internaționale și invitarea curatorilor, jurnaliștilor și reprezentanților instituțiilor culturale străine. Publicațiile, traducerile și colaborarea cu organizațiile de management al destinației pot susține acest demers.

7. Continuitatea politicilor culturale și implementarea strategiei

Participanții au semnalat riscul ca documentele strategice să rămână la nivel declarativ, în absența unor măsuri concrete și a unor resurse dedicate. Pentru ca prioritățile formulate să producă efecte, strategia trebuie să includă responsabilități instituționale, termene, bugete și indicatori de evaluare. Continuitatea intervențiilor trebuie să fie asigurată dincolo de schimbările administrative și politice.

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Insuficiența spațiilor accesibile financiar

Costurile ridicate ale chiriilor și lipsa spațiilor adecvate limitează posibilitatea artiștilor și organizațiilor de a desfășura activități constante. Contractele pe termen scurt descurajează investițiile în amenajarea și întreținerea spațiilor.

2. Instabilitatea finanțării

Finanțarea insuficientă și lipsa predictibilității bugetare afectează continuitatea programelor și capacitatea beneficiarilor de a planifica activități pe termen lung. Dependența de resurse proprii sau de finanțări punctuale crește vulnerabilitatea inițiativelor independente.

3. Inadecvarea mecanismelor de finanțare

Instrumentele de finanțare nu răspund întotdeauna diferențelor dintre nevoile artiștilor individuali, organizațiilor culturale și galeriilor. Procedurile și criteriile de finanțare pot îngreuna accesul unor inițiative relevante, fără a asigura continuitatea activităților.

4. Fragmentarea sectorului și a promovării

Lipsa unor mecanisme comune de informare și promovare reduce vizibilitatea activităților și îngreunează construirea unei imagini coerente a scenei artelor vizuale din București. Informațiile despre evenimente sunt dispersate pe canale diferite.

5. Colaborarea insuficient structurată cu administrația

Dialogul dintre sectorul cultural și autorități se desfășoară adesea punctual, fără mecanisme stabile de consultare și urmărire a propunerilor. Coordonarea dintre nivelul municipal și cel de sector rămâne o provocare.

6. Înțelegerea limitată a specificului sectorului

Particularitățile producției artistice contemporane nu sunt întotdeauna reflectate în procedurile administrative și în instrumentele de sprijin. Lipsa expertizei de specialitate poate limita adecvarea măsurilor adoptate.

7. Accesul limitat al publicului la artele vizuale

Informarea insuficientă și absența unor programe educaționale constante îngreunează apropierea publicului de arta contemporană. Sunt necesare instrumente de mediere și inițiative care să încurajeze participarea repetată.

8. Concentrarea activităților în zona centrală

Distribuția geografică inegală a spațiilor și evenimentelor limitează accesul locuitorilor din alte cartiere. Distanțele și conectivitatea insuficientă pot reprezenta bariere suplimentare pentru participare.

9. Lipsa continuității politicilor culturale

Schimbările administrative și absența unor mecanisme ferme de implementare pot întrerupe inițiativele înainte ca acestea să producă rezultate. Măsurile strategice necesită asumare instituțională și finanțare pe termen lung.

10. Sprijinul insuficient pentru cercetare și producție artistică

Resursele disponibile sunt orientate preponderent către proiecte și evenimente punctuale, în timp ce cercetarea, documentarea, publicarea și dezvoltarea profesională necesită sprijin constant. Aceste activități sunt esențiale pentru consolidarea sectorului și transmiterea valorii sale culturale.

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Dezvoltarea unui program municipal pentru spații culturale

Se recomandă inventarierea spațiilor aflate în proprietatea municipalității și identificarea celor care pot fi utilizate pentru activități de artă contemporană. Alocarea trebuie realizată transparent, în condiții accesibile și pe durate care permit beneficiarilor să investească în amenajare și întreținere.

2. Diversificarea și predictibilizarea finanțării

Este necesară dezvoltarea unor mecanisme de finanțare adaptate diferitelor categorii de beneficiari, inclusiv finanțări multianuale, burse pentru artiști și linii dedicate spațiilor și galeriilor independente. Simplificarea procedurilor și asigurarea unor bugete recurente ar contribui la creșterea sustenabilității sectorului.

3. Consolidarea infrastructurii pentru arta contemporană

Se propune evaluarea oportunității dezvoltării unui spațiu municipal dedicat artei contemporane și a unui mecanism de achiziții publice de artă. În paralel, este necesară susținerea cercetării, documentării, publicării și colaborării cu instituțiile muzeale și inițiativele independente.

4. Instituționalizarea dialogului și a co-guvernanței

Colaborarea dintre administrație și sectorul artelor vizuale trebuie susținută prin consultări periodice, proceduri transparente și mecanisme de urmărire a propunerilor. Cooperarea dintre Primăria Municipiului București și primăriile de sector poate fi consolidată prin proiecte-pilot și implicarea experților independenți.

5. Dezvoltarea publicurilor și extinderea accesului

Parteneriatele cu instituțiile de învățământ, programele de mediere și vizitele dedicate elevilor și studenților pot contribui la formarea publicurilor. Se recomandă, de asemenea, susținerea activităților în cartiere și îmbunătățirea accesului la informații despre evenimentele de artă vizuală.

6. Coordonarea promovării și susținerea internaționalizării

Este necesară dezvoltarea unei strategii de promovare care să conecteze galeriile, spațiile independente, muzeele și evenimentele relevante într-un circuit cultural coerent. Un instrument public de informare, alături de schimburi profesionale,

participarea la evenimente internaționale și sprijinirea publicațiilor și traducerilor, poate contribui la creșterea vizibilității Bucureștiului.

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Asigurarea accesului stabil la spații pentru activități artistice

Strategia ar trebui să prevadă măsuri pentru identificarea și valorificarea spațiilor disponibile, inclusiv a celor aflate în proprietatea municipalității, prin proceduri transparente și condiții de utilizare predictibile.

2. Dezvoltarea unor mecanisme de finanțare diversificate și predictibile

Se recomandă analizarea posibilității introducerii finanțărilor multianuale, a burselor pentru artiști și a unor linii dedicate organizațiilor, galeriilor și spațiilor independente, cu proceduri adaptate specificului fiecărui beneficiar.

3. Recunoașterea valorii publice a producției artistice independente

Politicile culturale trebuie să recunoască rolul artiștilor și inițiativelor independente în dezvoltarea identității orașului, stimularea creativității și diversificarea ofertei culturale, fără a condiționa sprijinul exclusiv de rentabilitatea comercială.

4. Evaluarea oportunității unei infrastructuri municipale dedicate artei contemporane

Se recomandă analizarea fezabilității unui spațiu municipal pentru arta contemporană și a unui fond pentru achiziții publice de artă, în complementaritate cu infrastructura culturală existentă.

5. Consolidarea cooperării dintre administrație și sectorul cultural

Strategia ar trebui să stabilească mecanisme permanente de dialog și colaborare între Primăria Municipiului București, primăriile de sector și reprezentanții sectorului artelor vizuale, cu responsabilități clar definite.

6. Integrarea educației și medierii culturale în politicile pentru arte vizuale

Se recomandă dezvoltarea parteneriatelor cu școlile și universitățile, susținerea programelor de mediere și crearea unor contexte recurente de întâlnire între public și artiști.

7. Dezvoltarea unei strategii integrate de promovare a artelor vizuale

Strategia ar trebui să susțină instrumente comune de informare, promovarea circuitelor de galerii și conectarea evenimentelor și spațiilor culturale într-o ofertă mai ușor accesibilă publicului.

8. Susținerea internaționalizării sectorului

Se recomandă sprijinirea schimburilor profesionale, a participării la evenimente internaționale și a colaborărilor cu instituții, curatori și organizații culturale din străinătate, precum și susținerea traducerilor și a publicării de materiale de specialitate.

9. Analizarea mecanismelor de stimulare a investițiilor private

În completarea finanțării publice, pot fi evaluate instrumente fiscale și parteneriate care să încurajeze implicarea sectorului privat în susținerea artelor vizuale, în condiții transparente și compatibile cu obiectivele de interes public.

10. Definirea responsabilităților, bugetelor și indicatorilor de implementare

Fiecare măsură strategică trebuie corelată cu instituții responsabile, termene de realizare, resurse financiare și indicatori care să permită evaluarea progresului și ajustarea intervențiilor.

11. Implicarea expertizei de specialitate în elaborarea și evaluarea politicilor

Se recomandă integrarea competențelor profesionale din sectorul artelor vizuale în procesele de consultare, fundamentare și monitorizare, pentru ca măsurile adoptate să răspundă nevoilor reale ale domeniului.

12. Asigurarea continuității și etapizarea intervențiilor

Implementarea strategiei trebuie să urmărească prioritizarea măsurilor fezabile, etapizarea investițiilor și menținerea angajamentelor instituționale pe termen lung, astfel încât rezultatele să nu depindă exclusiv de ciclurile administrative sau politice.